

Väljaandja:	Põllumajandusminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2019
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	17.05.2019
Avaldamismärge:	RT I, 16.11.2018, 3

Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi põhimäärus

Vastu võetud 07.05.2010 nr 54
[RTL 2010, 25, 441](#)
 jõustumine 01.06.2010

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
22.06.2011	RT I, 01.07.2011, 7	01.10.2011
28.05.2012	RT I, 01.06.2012, 1	01.07.2012
18.03.2013	RT I, 21.03.2013, 1	01.04.2013
18.07.2013	RT I, 23.07.2013, 1	01.11.2013
21.08.2015	RT I, 29.08.2015, 1	01.09.2015
31.07.2017	RT I, 04.08.2017, 1	01.09.2017
09.11.2018	RT I, 16.11.2018, 1	01.01.2019

Määrus kehtestatakse «[Vabariigi Valitsuse seaduse](#)» § 43 lõike 5 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Veterinaar- ja Toidulaboratoorium

(1) Veterinaar- ja Toidulaboratoorium (lühend VTL, inglise keeles *Veterinary and Food Laboratory*; edaspidi *laboratoorium*) on Maaeluministeeriumi valitsemisalas asuv ministeeriumi hallatav riigiasutus, kes teeb laboratoorseid uuringuid loomahaiguste diagnoosimiseks, teeb analüüse toidu, vee, sööda ja alkoholi ohutuse ja kvaliteedi kontrollimiseks ning täidab riikliku referentlaboratooriumi ja volitatud laboratooriumi ülesandeid. [RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

(2) Laboratoorium juhindub oma tegevuses seadustest ja muudest õigusaktidest.

§ 2. Laboratooriumi eelarve, pangakonto, pitsat ja sümboolika

(1) Laboratoorium on riigieelarvest rahastatav asutus, kellel on oma eelarve ja arvelduskonto Riigikassa kontsernikonto koosseisus.

(2) Laboratooriumil on sõõrikujuline 35 mm läbimõõduga pitsat, mille keskel on väikese riigivapi kujutis. Sõõri ülemist äärt mööda on sõnad «VETERINAAR- JA TOIDULABORATOORIUM».

(3) Laboratooriumil on oma nimega dokumendiplank. Dokumendiplangi kasutamise kord sätestatakse laboratooriumi asjaajamiskorras.

(4) Laboratoorium kasutab riigivappi «Riigivapi seaduse» kohaselt ja riigilippu «Eesti lipu seaduse» kohaselt.

§ 3. Laboratooriumi asukoht

(1) Laboratoorium asub Tartus. Laboratooriumi postiaadress on Fr. R. Kreutzwaldi 30, 51006 Tartu. Väljaspool laboratooriumi asukohta asuvate struktuuriüksuste postiaadressid on järgmised:

- 1) Tallinna Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi postiaadress on Väike-Paala 3, 11415 Tallinn;
- 2) Saaremaa Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi postiaadress on Kohtu 16, 93812 Kuressaare.

(2) Laboratooriumi toidumikrobioloogia osakonna ja andmetöötluse osakonna nende töötajate töökohtade asukoha postiaadress, mis ei asu laboratooriumis, on C. T. von Neffi 2, Piira, Vinni, 46607 Lääne-Virumaa. [RT I, 04.08.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

(3) Laboratooriumi instrumentaalanalüüsi osakonna nende töötajate töökohtade asukoha postiaadress, mis ei asu laboratooriumis, on Väike-Paala 3, 11415 Tallinn. [RT I, 16.11.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

2. peatükk

LABORATOORIUMI TEGEVUSVALDKOND JA ÜLESANDED

§ 4. Tegevusvaldkond

Laboratooriumi tegevusvaldkond on laboratoorse tegevuse tegemine loomahaiguste diagnoosimiseks, analüüside tegemine toidu, vee, sööda ja alkoholi ohutuse ja kvaliteedi kontrollimiseks ning riikliku referentlaboratooriumi ja volitatud laboratooriumi ülesannete täitmine.

§ 5. Ülesanded

Laboratoorium teeb oma tegevusvaldkonnas ja pädevuse piires järgmisi toiminguid:

- 1) teeb loomade, lindude ja kalade haiguste laboratoorseid uuringuid;
- 2) teeb toidu, vee, sööda ja alkoholi ohutuse ja kvaliteedi kontrollimiseks laboratoorseid analüüse;
- 3) järgib oma katsetegevuses asjakohase õigusakti või standardiga laboratoorse analüüsi ja uuringu nõuetekohaseks tegemiseks ja usaldusväärse tulemuse saamiseks sätestatud nõudeid;
- 4) tagab riikliku järelevalve vajadusest tuleneva laboratoorse analüüsi ja uuringu tegemise lähtuvalt järelevalveasutuse tellimusest, kooskõlastades analüüsimeetodi asjaomase riikliku järelevalveasutusega;
- 5) tagab riiklikus loomatauditõrje programmis ja toiduohutuse seireprogrammis ette nähtud laboratoorse analüüsi ja uuringu tegemise Veterinaar- ja Toiduameti tellitud mahus ja esitatud tähtajal ning esitab nimetatud programmi raames tehtud laboratoorse analüüsi ja uuringu tulemuse Veterinaar- ja Toiduametile õigusaktis või lepingus kehtestatud korras ja tähtpäevaks;
- 6) tagab eriti ohtliku loomataudi kahtluse korral diagnoosi kinnitamiseks vajaliku laboratoorse uuringu tegemise ja proovi saatmise Euroopa Liidu referentlaboratooriumisse;
- 7) nõustab laboratooriumi tegevusvaldkonnaga seonduvates küsimustes;
- 8) täidab riikliku referentlaboratooriumi ja volitatud laboratooriumi ülesandeid;
- 9) teeb koostööd Eesti ja teiste riikide laboratooriumidega ning teadus- ja arendusasutustega, sealhulgas oma tegevusvaldkonnaga seonduvate Euroopa Liidu referentlaboratooriumidega, ning valitsusasutuste ja teiste riigiasutustega, juriidiliste ja füüsiliste isikutega;
- 10) osutab oma põhitegevusega seotud tasulisi laboratooriumiteenuseid ja korraldab muud põhitegevusega seotud ülesannete täitmiseks vajalikku majandustegevust.

3. peatükk

LABORATOORIUMI JUHTIMINE

§ 6. Laboratooriumi juht

Laboratooriumi juhib direktor, kellega sõlmib töölepingu valdkonna eest vastutav minister ministeriumi kantseri ettepanekul.

[RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

§ 7. Direktor

(1) Direktor:

- 1) juhib laboratooriumi tööd ja korraldab ise või oma asetäitja kaudu laboratooriumi pädevusse kuuluvate ülesannete täitmist ja laboratooriumi tegevust ning vastutab laboratooriumi tegevust korraldava õigusakti täpse ja otstarbeka täitmise eest;
- 2) koordineerib, suunab ja kontrollib temale vahetult alluva töötaja ja struktuuriüksuse tööd;
- 3) esindab laboratooriumi selle põhimäärusest tulenevate ülesannete täitmisel või volitab selleks vajaduse korral teise isiku;
- 4) teeb valdkonna eest vastutavale ministrile ettepaneku kinnitada laboratooriumi struktuur ja töötajate koosseis; [RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]
- 5) sõlmib laboratooriumi töötajaga töölepingu, ning vajaduse korral muudab seda ja lõpetab selle, kinnitab töötaja ametijuhendi ja tema töötasu, kohaldab talle ergutust ja teeb hoiatuse;
- 6) sõlmib oma pädevuse piires lepinguid;
- 7) annab välja volikirju ja käskkirju;
- 8) kehtestab laboratooriumi asjaajamiskorra ning muud sisemist töökorraldust reguleerivad eeskirjad, korrad ja juhendid;

[RT I, 01.07.2011, 7- jõust. 01.10.2011]

9) esitab valdkonna eest vastutavale ministrile ettepaneku laboratooriumi tegevusvaldkonna korraldamise kohta;

[RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

10) teeb Maaeluministeeriumile ning Veterinaar- ja Toiduametile ettepanekuid loomatervishoiu, toidu, vee, sööda ja alkoholi ohutuse küsimustes;

[RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

11) valib vajaduse korral asjakohase uurimismetoodika loomahaiguse diagnoosimiseks ning analüüsimetoodika toidu, vee, sööda ja alkoholi ohutuse ja kvaliteedi kontrollimiseks;

12) teeb valdkonna eest vastutavale ministrile ettepaneku laboratooriumi tulude ja kulude eelarve kohta ning valvab eelarve täpse ja otstarbeka täitmise üle;

[RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

13) kinnitab laboratooriumi osutatavate teenuste hinnad;

14) korraldab laboratooriumi kasutusse antud riigivara heaperemehelikku ja sihipäraselt kasutamist «Riigivaraseaduses» sätestatud korras;

15) osaleb valdkonna arengukava või rahvusvahelise arengudokumendi koostamisel;

16) hoiab laboratooriumi riigivapiga pitsatit ja kehtestab selle kasutamise korra;

17) korraldab laboratooriumi sisekontrollisüsteemi rakendamist ja vastutab selle tulemuslikkuse eest;

18) täidab talle õigusaktiga, samuti ministri ja kantsleri kirjaliku või suulise korraldusega pandud muid ülesandeid.

(2) Direktori asendamine toimub järgmiselt:

1) direktori äraolekul asendab teda direktori asetäitja kvaliteedi alal, selle äraolekul asendab direktorit direktori asetäitja toiduohutuse alal ning viimase äraolekul asendab direktorit direktori asetäitja loomahaiguste alal;

2) kui keegi direktori asetäitjatest ei saa teda asendada, määrab direktori asendaja valdkonna eest vastutav minister.

[RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

§ 8. Direktori asetäitja

(1) Laboratooriumi koosseisus on kolm direktori asetäitja ametikohta:

- 1) direktori asetäitja kvaliteedi alal;
- 2) direktori asetäitja loomahaiguste alal;
- 3) direktori asetäitja toiduohutuse alal.

(2) Direktori asetäitja kvaliteedi alal:

- 1) korraldab ja analüüsib laboratooriumi tegevust oma pädevuse piires;
- 2) arendab laboratooriumi tegevusvaldkonnale vastavat kvaliteedijuhtimissüsteemi ning korraldab ja kontrollib selle nõuete täitmist;
- 3) osaleb laboratooriumi eelarve koostamisel ja teeb ettepanekuid eelarvevahendite kasutamise kohta;
- 4) koordineerib ja korraldab laboratooriumi töötajate tööalast koolitust;
- 5) esindab laboratooriumi oma pädevuse ja direktori antud volituste piires;
- 6) täidab direktori antud muid ülesandeid.

(3) Direktori asetäitja loomahaiguste alal:

- 1) koordineerib, suunab, kontrollib ja analüüsib struktuuriüksuse juhi kaudu temale alluva viroloogia-seroloogia osakonna, molekulaaranalüüsi osakonna ja bakterioloogia-patoloogia osakonna tööd, korraldab nimetatud osakondade koostööd ning vastutab ülesannete tõhusa ja kvaliteetse täitmise eest;
- 2) koordineerib ja analüüsib loomahaiguste diagnostika alast tegevust;
- 3) osaleb laboratooriumi eelarve koostamisel ja teeb ettepanekuid eelarvevahendite kasutamise kohta;
- 4) koordineerib ja korraldab laboratooriumi loomahaiguste valdkonna välissuhtlust ning teadus- ja arendustegevust oma pädevuse piires;
- 5) koordineerib laboratooriumi loomahaiguste valdkonna referentülesannete täitmist;
- 6) esindab laboratooriumit oma pädevuse ja direktorilt saadud volituste piires;
- 7) täidab direktori antud muid ülesandeid.

(4) Direktori asetäitja toiduohutuse alal:

1) koordineerib, suunab, kontrollib ja analüüsib struktuuriüksuse juhi kaudu temale alluva toidumikrobioloogia osakonna, keemia osakonna ja instrumentaalanalüüsi osakonna tööd, korraldab nimetatud osakondade koostööd ning vastutab ülesannete tõhusa ja kvaliteetse täitmise eest;

[RT I, 04.08.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

- 2) koordineerib ja analüüsib veterinaaravimijääkide ja hormoonide määramise alast tegevust;
- 3) koordineerib ja analüüsib toiduvaldkonna alast tegevust;
- 4) osaleb laboratooriumi eelarve koostamisel ja teeb ettepanekuid eelarvevahendite kasutamise kohta;
- 5) koordineerib ja korraldab laboratooriumi toiduohutuse valdkonna välissuhtlust ning teadus- ja arendustegevust oma pädevuse piires;
- 6) koordineerib laboratooriumi toiduohutuse valdkonna referentülesannete täitmist;
- 7) esindab laboratooriumit oma pädevuse ja direktorilt saadud volituste piires;

8) täidab direktori antud muid ülesandeid.

(5) Direktori asetäitja täpsemad tööülesanded, õigused ja vastutus määratakse ametijuhendiga.

4. peatükk

LABORATOORIUMI STRUKTUUR NING STRUKTUURIÜKSUSTE JUHTIMINE JA NENDE ÜLESANDED

§ 9. Laboratooriumi struktuur

(1) Laboratooriumi struktuuri ja töötajate koosseisu kinnitab valdkonna eest vastutav minister.
[RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

(2) Laboratooriumi struktuuriüksus on osakond. Väljaspool laboratooriumi asukohta paiknevat piirkondliku pädevusega osakonda nimetatakse piirkondlikuks laboratooriumiks.

(3) Piirkondliku laboratooriumi täpsem pädevus, ülesanded ja juhtimine sätestatakse tema põhimääruses, mille kinnitab direktor.
[RT I, 16.11.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(4) Laboratooriumi struktuuri võib kuuluda väljaspool struktuuriüksust asuva töötaja töökoht.

(5) Väljaspool struktuuriüksust asuva töötaja ülesanded, alluvus, õigused ja vastutus määratakse ametijuhendiga.

§ 10. Osakonna juhtimine

(1) Osakonda juhib osakonnajuhataja. Piirkondliku laboratooriumi juhti nimetatakse laboratooriumijuhatajaks. Osakonna koosseisus võib olla osakonnajuhataja asetäitja ametikoht.

(2) [Kehtetu -RT I, 16.11.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(3) Osakonnajuhataja tagab tema juhitava osakonna põhiülesannete täitmise ning osakonnale eraldatud ressursside sihipärase ja tõhusa kasutamise.

(4) Osakonnajuhataja täidab talle ametijuhendiga pandud ülesanded, korraldab osakonna ülesannete täitmist ning vastutab nende õiguspärase, õigeaegse ja asjatundliku täitmise eest.

(5) Osakonnajuhataja ja osakonnajuhataja asetäitja täpsemad töökohustused, alluvus, õigused ja vastutus määratakse ametijuhendiga.

§ 11. Laboratooriumi osakonnad

Laboratooriumi osakonnad on:

1) toidumikrobioloogia osakond;

2) keemia osakond;

2¹) instrumentaalanalüüsi osakond;

[RT I, 04.08.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

3) bakterioloogia-patoloogia osakond;

4) viroloogia-seroloogia osakond;

5) molekulaaranalüüsi osakond;

6) [kehtetu - RT I, 01.06.2012, 1- jõust. 01.07.2012]

7) andmetöötluse osakond;

8) haldusosakond;

9) Tallinna Veterinaar- ja Toidulaboratoorium;

10) [kehtetu -RT I, 04.08.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

11) Saaremaa Veterinaar- ja Toidulaboratoorium.

§ 12. Toidumikrobioloogia osakond

Toidumikrobioloogia osakonna ülesanded on:

1) teha toidu, vee, sööda, alkoholi ja hügieeniproovide mikrobioloogilisi analüüse;

2) valmistada mikrobioloogilisi söötmeid, tagada söötmete (sh lisandid ja lahused) kvaliteeti ja kontrollida seda;

3) täita osakonna tegevusvaldkonnas riikliku referentlaboratooriumi ja volitatud laboratooriumi ülesandeid.

§ 13. Keemia osakond

Keemia osakonna ülesanded on:

- 1) teha toidu, vee, sööda ja alkoholi keemilisi analüüse;
- 2) teha ning koordineerida toidu ja joogivee organoleptilist hindamist;
- 3) täita osakonna tegevusvaldkonnas volitatud laboratooriumi ülesandeid.

[RT I, 04.08.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

§ 13¹. Instrumentaalanalüüsi osakond

[RT I, 04.08.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

Instrumentaalanalüüsi osakonna ülesanded on:

- 1) teha gaasi- ja vedelikkromatograafilisi analüüse toidu, sööda, vee ja alkoholi koostise, kvaliteedi ning ohutuse kindlakstegemiseks;
- 2) teha analüüse keemiliste elementide, sealhulgas raskemetallide sisalduse määramiseks;
- 3) teha analüüse veterinaarravimijääkide ja hormoonide sisalduse määramiseks;
- 4) täita osakonna tegevusvaldkonnas riikliku referentlaboratooriumi ja volitatud laboratooriumi ülesandeid.

[RT I, 04.08.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

§ 14. Bakterioloogia-patoloogia osakond

Bakterioloogia-patoloogia osakonna ülesanded on:

- 1) isoleerida ja identifitseerida bakter- ja parasitaarhaiguste ning mükooside tekitajaid;
- 2) tüpiseerida mikroobe ja määrata ravim tundlikkust;
- 3) teha loomakorjuste lahanguid;
- 4) uurida patoloogilist materjali patoloogilis-anatoomiliselt ja histoloogiliselt;
- 5) täita osakonna tegevusvaldkonnas riikliku referentlaboratooriumi ja volitatud laboratooriumi ülesandeid.

§ 15. Viroloogia-seroloogia osakond

Viroloogia-seroloogia osakonna ülesanded on:

- 1) isoleerida ja identifitseerida viirushaiguste tekitajaid;

[RT I, 23.07.2013, 1- jõust. 01.11.2013]

- 2) määrata viiruste antigeene;
- 3) teha seroloogilisi uuringuid;
- 4) [kehtetu -RT I, 04.08.2017, 1- jõust. 01.09.2017]
- 5) teha transmissiivse spongiformse entsefalopaatia (TSE) uuringuid;
- 6) täita osakonna tegevusvaldkonnas riikliku referentlaboratooriumi ja volitatud laboratooriumi ülesandeid.

§ 16. Molekulaaranalüüsi osakond

Molekulaaranalüüsi osakonna ülesanded on:

- 1) teha molekulaarbioloogilisi analüüse nii loomahaiguste diagnostiliste uuringute kui ka toiduohutuse valdkonnas;
- 2) [kehtetu -RT I, 04.08.2017, 1- jõust. 01.09.2017]
- 3) täita osakonna tegevusvaldkonnas riikliku referentlaboratooriumi ja volitatud laboratooriumi ülesandeid.

§ 17. Kvaliteedijuhtimise ja arenduse osakond

[Kehtetu -RT I, 01.06.2012, 1- jõust. 01.07.2012]

§ 18. Andmetöötluse osakond

Andmetöötluse osakonna ülesanded on:

- 1) korraldada laboratooriumi proovide haldamise andmekogu tarkvara haldamist ja hooldust;
- 2) koostada laboratooriumi aruandeid osakonna valdkonnas;
- 3) korraldada laboratooriumisse, v.a piirkondlik laboratoorium, saabunud proovi vastuvõtmist ja registreerimist ning analüüsitulemuse ja arve vahendamist teenuse tellijale.

[RT I, 21.03.2013, 1- jõust. 01.04.2013]

§ 19. Haldusosakond

Haldusosakonna ülesanded on:

- 1) korraldada laboratooriumi, v.a piirkondlik laboratoorium, hoone ja ruumide majandamist ning tehnilist teenindamist;
- 2) tagada hoone ja varade puutumatus ning korraldada territooriumi korrashoidmine;
- 3) osutada laboratooriumi proovide logistikateenust.

[RT I, 21.03.2013, 1- jõust. 01.04.2013]

§ 20. Tallinna Veterinaar- ja Toidulaboratoorium

Tallinna Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi ülesanded on:

- 1) [kehtetu -RT I, 23.07.2013, 1- jõust. 01.11.2013]
- 2) uurida bakter- ja parasitaarhaiguste tekitajaid;
[RT I, 23.07.2013, 1- jõust. 01.11.2013]
- 3) teha toidu, vee, sööda ja hügieeniproovide mikrobioloogilisi analüüse;
[RT I, 01.06.2012, 1- jõust. 01.07.2012]
- 4) teha toidu, vee ja sööda keemilisi analüüse;
[RT I, 01.06.2012, 1- jõust. 01.07.2012]
- 5) [kehtetu -RT I, 16.11.2018, 1- jõust. 01.01.2019]
- 6) täita osakonna tegevusvaldkonnas volitatud laboratooriumi ülesandeid.
[RT I, 16.11.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

§ 21. Rakvere Veterinaar- ja Toidulaboratoorium

[Kehtetu -RT I, 04.08.2017, 1- jõust. 01.09.2017]

§ 22. Saaremaa Veterinaar- ja Toidulaboratoorium

Saaremaa Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi ülesanded on:

- 1) uurida bakter- ja parasitaarhaiguste tekitajaid;
- 2) teha toidu, vee ja sööda mikrobioloogilisi analüüse;
- 3) teha toidu ja vee (sh heitvee) keemilisi analüüse;
- 4) [kehtetu -RT I, 04.08.2017, 1- jõust. 01.09.2017]
- 5) täita osakonna tegevusvaldkonnas volitatud laboratooriumi ülesandeid.

5. peatükk

LABORATOORIUMI RAHASTAMINE JA ARUANDLUS

§ 23. Rahastamine

(1) Laboratooriumi tegevust rahastatakse riigieelarvest ja laboratooriumi tegevusest laekuvast tulust.

(2) Laboratooriumi osutatava tasulise teenuse eest võetava tasu suuruse arvutab laboratoorium. Tasu peab olema kulupõhine, läbipaistev ja mittediskrimineeriv ning kujundatud selliselt, et kataks asjaomase teenusega seotud põhjendatud kulutused. Teenuste hinnakiri ja hindade arvestamise täpsem metoodika on teenuse tellijale kättesaadav laboratooriumi asukohas ja veebilehel.

§ 24. Aruandlus

(1) Laboratoorium on aruandekohustuslik valdkonna eest vastutava ministri ees, kes juhib ja korraldab tema tegevust ning teostab tema tegevuse üle teenistuslikku järelevalvet.
[RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

(2) Laboratooriumi tegevust võib koordineerida ja korraldada Maaeluministeeriumi kantsler.
[RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

(3) Laboratoorium koostab ja esitab aruandeid õigusaktidega kehtestatud korras. Laboratoorium esitab oma tegevuse ülevaated Maaeluministeeriumile viimase kehtestatud korras.
[RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

6. peatükk

LABORATOORIUMI ÜMBERKORRALDAMINE JA TEGEVUSE LÕPETAMINE

§ 25. Laboratooriumi ümberkorraldamine ja tegevuse lõpetamine

Laboratooriumi tegevuse korraldab ümber või lõpetab Maaeluministeerium Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

[RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

7. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 26. Määruse kehtetuks tunnistamine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 27. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. juunil 2010. aastal.